
FISCHER ÁDÁM 75

**(Budapest, 1949. szeptember 9.)
Kossuth-díjas karmester**

I.

Zenész családban született. Apja, Fischer Sándor szintén karmester volt, s öccséből, Fischer Ivánból szintén karmester lett. Gyermekkorában testvérével együtt az Operaház kórusában énekelt. Tanulmányait a Bartók Béla Konzervatóriumban zongora és zeneszerzés szakon végezte, majd Bécsben (Hans Swarowskynál 1968-1971 között), Velencében és Sienában (Franco Ferrara mesterkurzusain 1970–1972 között) képezte tovább magát.

Tanulmányaival párhuzamosan már 1971-ben munkába állt. Először a grazi operaházban dolgozott mint korrepetitor, majd 1972-ben Sankt Pöltenbe került, ahol a korrepetálás mellett vezényelt is. Nemzetközi karrierjét 1973-ban milánói versenygyőzelme indította el. Ezt követően a Bécsi Állami Operaházban dirigált (1973–1974), majd a Finn Nemzeti Opera első karmestere lett (1974–1977). Innen a karlsruhei operaházhoz szerződött, ahol szintén első karmesterként tevékenykedett 1979-ig, amikor a müncheni Bajor Állami Operaházhoz szerződött. 1981-ben kinevezték a freiburgi Városi Színház főzeneigazgatójává, 1983-ban pedig a kasseli Állami Színház főzeneigazgatója lett 1992-ig. 2001–2005 között a mannheimi Nemzeti Színház főzeneigazgatója volt, majd visszatért Budapestre, ahol elvállalta a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának főzeneigazgatói tisztségét (2008-ig). Közben, 2007-ben az Operaház főzeneigazgatója lett (2009-ig), majd az Opera külön e célra létrehozott Művészeti Tanácsadó Testületének elnöke lett. A köztes időszakokban szabadúszó karmesterként tevékenykedett.

Máig rendszeres vendégkarmestere a világ számos neves operaházának. Vezényelt a Bécsi Állami Operaházban, a Párizsi Operában, a milánói Scalában, a londoni Covent Gardenben és a New York-i Metropolitanben. Dirigálta egyebek közt a Bécsi, a Londoni, a Los Angeles-i Filharmonikusokat, valamint a Chicagói és a Bostoni Szimfonikusokat. 1984-től az Állami Hangversenyzenekar vendégkarmestere, 1996-tól a zenekar első vendégkarmestere és

művészeti tanácsadója. 1998-tól vezeti zeneigazgatóként a Dán Rádió Kamarazenekarát, amellyel lemezre vette Mozart legtöbb operáját és szimfóniáját.

Visszatérő vendége neves fesztiváloknak. 1980-ban hívták először vezényelni a Salzburgi Ünnepi Játékokra, ahol azóta rendszeres fellépő. 1987-es megalakulása óta művészeti vezetője az Osztrák–Magyar Haydn Zenekarnak, amellyel a komponista összes szimfóniáját lemezre vette, szervezője a kismartoni Haydn Fesztiváloknak. Rendszeresen vezényelt Bayreuthban, ahol A Nibelung gyűrűje tetralógia dirigenseként debütált, 2001-ben. 2004-ig ő vezényelte a Ring előadásait, majd 2006–2007-ben a Parsifalt dirigálta. 2006-ban indította el a Művészetek Palotájában a Budapesti Wagner-napok rendezvénysorozatát.

Párizsi Grand Prix-nagydíjas operafelvételei:

[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE \(34 video\)](#)

[Bluebeard's Castle, Op. 11, Sz. 48: Nyisd Ki a Negyedik Ajtót \(Voice\) \(5:04\)](#)

Kitüntetései, elismerései:

- A Milánói Scala Guido Cantelli-versenye első helye (1973)
- „Az év karmestere”
- A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (2002)
- Kossuth-díj (2008)
- A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal (2009)
- Budapest díszpolgára (2009)
- Radnóti Miklós antirasszista díj (2015)
- Prima Primissima díj (2018)
- Hazám-díj (2019)

II.

FISCHER ÁDÁM

„PESSZIMISTA VAGYOK AZ EMBERISÉG JÖVŐJÉT ILLETŐEN”¹

Fischer Ádám karmester volt Szatmári Róbert vendége a [radiocafé Enyhe katarzis c. műsorában](#). A Kossuth-díjas karmesterrel szóba került, hogy miért aktuális ma is Wagner, miért akarják sokan a hatalmat és miért érzi elkerülhetetlennek egy világméretű háború kialakulását. Fischer Ádám ezek mellett arról is beszélt, hogy miért éri meg kedvesnek lenni a zenészekkel, és miért nyugodtabbak az emberek Dániában, mint itthon.

„Amit Wagner megírt a Nibelung gyűrűjében szinte minden világra és korra alkalmazható. Jelen korunkra is. Az a tény, hogy mindenki a hatalom gyűrűjét akarja, miközben az mindent tönkretesz, elpusztít, leginkább annak birtokosát, elgondolkodtató. És mindezek ellenére akarja mindenki. Ez az akarás minden bajnak az oka” – mondja Fischer Ádám. A marxizmus is merített a Ringből, és aztán később a náci Németország is hivatkozott rá. Ez is mutatja, hogy milyen fontos és végletes problémákról szól a mű.

A karmester úgy gondolja, hogy az egyik legégetőbb kérdés az, hogy az emberiség tönkreteszi-e magát.

„Épp mostanában olvastam egy cikket a közelgő klímakatasztrófáról, nagyon pesszimista vagyok. Lehetséges, hogy a elpusztul a világ, majd újjászületik, ahogy a Ringben is szerepel. Sőt az is lehet, hogy már többször elpusztult és többször újjászületett.”

Fischer szerint annak, akinek unokái vannak, aggódnia kell, hiszen a kiélezett globális politikai konfliktus akár világméretű háborúhoz is vezethet.

A teljes beszélgetés itt nézhető meg:

[Fischer Ádám: "Elmúlt az az illúziónk, hogy Európában nem lesz többé háború" \(1:01:36\)](#)

¹ Papageno 2023. augusztus 31.

„Egy illúzió volt, hogy Európában nem lesz többet háború, mert az nem old meg semmit. A kisgyerekeket is megpróbáljuk arra tanítani, hogy ne pofozkodással oldják meg a problémáikat, hanem találjanak más megoldást.”

A karmester szerint az ő generációja kiváltságos volt, hiszen ilyen hosszú időt háború nélkül talán még senki nem élt le. De most azt látja, hogy ugyanazok a mozgatórugók állnak a különböző oldalakon, mindenki hisz a saját igazában és ezt az utolsó csepp vérükig is hajlandóak megvédeni.

„Sokkal több migráns lesz, sokkal több élhetetlen hely lesz, sokkal kevesebb élelmiszer lesz. Azt hiszem, és nem szeretném, ha igazam lenne, hogy nem ússzuk meg egy általános háború nélkül” – teszi hozzá Fischer.

Szót ejtenek a karmester szerepéről is. Fischer meggyőződése, hogy inkább az erényeket érdemes kiemelni egy-egy zenész játékánál, és nem a hiányosságokra kell koncentrálni, ezt a szemléletet még Ferencsik Jánostól tanulta. Fischer vezénylés közben mindig az adott darab pozitívumaira összpontosít, akár egy ügyvéd a tárgyaláson. „Már abban a helyzetben vagyok, hogy megengedhetem magamnak, hogy nem vállalom el minden bűnügyet, csak azt, amiben hiszek.”

Wagner közel áll hozzá, de nem tartja magát wagneriánusnak, aki csak azt hallgatja. Verdit is éppúgy szeret vezényelni, mint a német szerző műveit. „A 19. század tulajdonképpen arról szólt, hogy Verdi vagy Wagner. Ez volt akkoriban a politikai jobb és baloldal.”

Szerinte a legegyszerűbb zene is kap értelmet, ha hiszünk benne. „A mi feladatunk, hogy higgyünk benne és közvetítsük azt, hogy szeretjük a zenét.” – teszi hozzá.

A beszélgetésben még szó esik arról, hogy milyen az együttműködés a rendezőkkel, arról, hogy milyen az élet Dániában, miért áll nagyon közel a szívéhez Haydn és hogyan érhető tetten Milánóban a Verdi-lelkesezés, Bécsben a Mozart-lelkesezés és Bayreuthban a Wagner-lelkesezés.

III.

„Amit Wagner megírt a Nibelung gyűrűjében, szinte minden világra és korra alkalmazható. Jelen korunkra is.”

[Wagner Das Rheingold \(2:46:50\)](#)

[Wagner Die Walküre \(4:00:05\)](#)

[Wagner Siegfried \(4:14:51\)](#)

[Wagner Götterdämmerung \(4:43:21\)](#)

Vezényel: Fischer Ádám
Bécsi Állami Operaház, 2016